

De boodschap van Barbara

Tekst: Stijn Dunk - Illustratie: Gemma Pauwels

Indringend, is de korte film over de behandeling van de inmiddels overleden leukemiepatiënt **Barbara Asselbergs** in Amsterdam UMC. Verpleegkundigen die haar verzorgden, zagen de film en willen meer aandacht voor de beleving van de patiënt op de werkvloer. Dat was ook precies de bedoeling.

‘Ik vind het schokkend om te zien hoeveel prikken wij Barbara gegeven hebben. Hoeveel naalden in haar lichaam gingen.’ Het publiek in het intieme zaaltje van het Emma-theater is zichtbaar onder de indruk van de korte film die ze net hebben gezien. Hier en daar wordt een traan weggepinkt, het blijft lange tijd stil. De indringende film is gemaakt door Iris Vetter in opdracht van Barbara Asselbergs, die de meeste aanwezigen lange tijd persoonlijk verzorgd hebben. Barbara overleed eind 2021. De film, getiteld ‘Politiek van de Aandacht’, wordt getoond door Barbara’s man Lex de Jong. Hij wil zo, mede namens haar, het perspectief en de beleving van de patiënt op de agenda zetten.

Foto-project

Dat lukt. Beide keren dat de film in januari wordt getoond, met name aan verpleegkundigen van afdeling F6 Zuid waar Barbara vaak lag, maken de beelden veel los. En stimuleert het tot discussie en actie. De film is een doorlopende dia-projectie van de talloze foto’s die Barbara tijdens haar verblijf maakte van alle mensen die haar omringde. Van verpleegkundigen tot schoonmakers, van voedingsassistenten tot artsen. Als voice over hoor je haar eigen stem, afgewisseld met muziek. “Barbara hing de foto’s op in haar kamer”, vertelt De Jong als inleiding bij de film. “Zo ontstond er een relatie met de professionals om haar heen. Zij leerden haar beter kennen en vertelden ook meer over zichzelf. Het was voor haar een manier om haar autonomie te behouden.”

Die menselijke autonomie staat voortdurend op het spel wanneer je als patiënt in een ziekenhuisbed ligt. ‘Je bent onderdeel van een uiterst efficiënt systeem’, zegt Barbara zelf tijdens de film. Dat is nodig, maar het maakt ook veel inbreuk op je privacy en waardigheid. “Ik realiseer me nu pas hoe vaak wij bij haar binnenliepen en haar stoorden, ook in de weekenden”, reageert na de film een verpleegkundige. Ook voor Eefje Kruijssen, teamleider verpleegkunde F6 Zuid, is het filmproject een eye opener: “Ik heb hem twee keer gezien en steeds zie je nieuwe dingen waar-

‘Wat hebben we haar vaak gestoord’

van je denkt: ‘Als we dit net even anders doen, kan dat voor de patiënt veel betekenen’. Zoals even op ooghoogte naast iemand gaan zitten. In plaats van met een ‘witte muur’ van professionals voor het bed te staan.” Ook het veelvuldige bloed afnemen kan anders, vindt ze. “Het is nodig, maar je kunt een patiënt beter op de handeling voorbereiden. Het zijn vaak kleine dingen, die maar weinig tijd kosten.”

Bredere impact

Juist om die concrete impact op de werkvloer gaat het Lex de Jong. Hij is blij dat het team van F6Zuid de film zo actief oppakt. En streeft

er nadrukkelijk naar om het filmproject breder aan te slaan: binnen Amsterdam UMC, maar ook bij andere ziekenhuizen en zorginstellingen. “In maart verscheen een groot artikel in het NRC, met een belangrijke rol voor het verhaal en de foto’s van Barbara. Wellicht dat de film ook een plek kan krijgen bij het IDFA en het Nederlands filmfestival.” Zo hoopt hij de beleidsmakers in de zorg te bereiken, zodat de ‘De politiek van de Aandacht’ letterlijk realiteit wordt. “Het zou heel mooi zijn als Barbara’s creatieve nalatenschap dit weet te bereiken.”

De Jong wil de film graag vaker vertonen, het liefst ook bij verschillende zorgopleidingen: aan studenten Verpleegkunde en coassistenten. “Dat lijkt me geweldig voor vierdejaars hbo-v”, zegt Kruijssen. “Aan de bejegening van de patiënt werd tijdens mijn verpleegkundeopleiding weinig tijd besteed. Het is misschien moeilijk om er een vak van te maken, aan de andere kant zijn er zo veel aansprekende voorbeelden van hoe het beter kan.” Met haar collega’s probeert Kruijssen het vuur brandende te houden. “We hebben het er in de wandelgangen nog regelmatig over en gaan een groepje samenstellen om er meer blijvend werk van te maken.” Ze is trots op Barbara dat ze dit nog voor elkaar heeft gekregen: “Heel bijzonder gezien haar ziekte. Zo heb ik haar ook leren kennen: als een krachtige vrouw die heel betrokken is bij hoe mensen met elkaar omgaan.” ●

Meer informatie:
<https://politiekvandeaandacht.nl>